

Univerzita Palackého v Olomouci
Právní oddělení

Odvolení dle zákona o svobodném přístupu k informacím

č.j.: UPOL-159275/9180-2020

Dne 8.9.2020 jsem se na Univerzitu Palackého v Olomouci (dále UPOL) obrátil s touto žádostí o informaci: „Dobrý den, podle zákona o svobodném přístupu k informacím žádám o informaci o celkových ročních mzdách na UP jednotlivých ředitelů výzkumných center, která mají vstoupit do vysokoškolského ústavu CATRIN, tedy RCPTM, CRH a UMTM. Tuto informaci žádám za jednotlivé roky od roku 2014 do roku 2019.“

Dne 23.9. 2020 jsem dostal rozhodnutí, v němž se má žádost částečně odmítá. S argumenty uvedenými v rozhodnutí však nesouhlasím z níže uvedených důvodů.

UPOL sice zjistila, že splňuji tři podmínky testu daném judikátem Ústavního soudu, a sice že (1) „informace existuje a je dostupná“, (2) „žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa““ a (3) „informace samotná se týká veřejného zájmu“, ale argumentuje, že nesplňuji podmínku (4) „účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu“. Argumentace vedoucí k tomuto závěru je lichá z následujících důvodů:

- Pokud UPOL postupovala podle tohoto testu, mohla se mne jednoduše na účel mého vyžádání informace zeptat. S Právním oddělením (PO) UPOL jsem vždy komunikoval obratem, pokud jsem byl někdy vyzván ze strany PO o doplnění nějakých údajů, vždy jsem tak neprodleně učinil. Nebyl tedy žádný důvod nepostupovat podobným způsobem.
- UPOL argumentuje, že „záměrem žadatele je - spíše než vyvolání veřejné diskuse o obecných otázkách hospodaření s veřejnými prostředky - poškození zájmu či zájmů dotčených osob...“. Toto tvrzení ale není doloženo žádným důkazem, o který by se mohlo opřít, není uváděn jediný příklad, kdy bych se měl kdy pokoušet úmyslně poškozovat zájmy konkrétních osob, a velmi se mě takové osočení dotýká.
- UPOL dále argumentuje, že „záměr žadatele dle náhledu povinného subjektu směřuje nikoliv k vyvolání veřejné diskuse na obecné téma odměňování dotčených zaměstnanců povinného subjektu a hospodárného, účelného a efektivního nakládání s veřejnými prostředky - mzdami zaměstnanců; povinný subjekt nezaznamenal, že by se v těchto záležitostech žadatel doposud angažoval.“ Povinný subjekt toto však zaznamenat mohl: mj. jakožto člen akademického senátu PřF UP jsem vícekrát připomínkoval novelizace Vnitřního mzdového předpisu, mj. v dubnu 2019 kdy jsem kritizoval, že zastropování osobního ohodnocení se týká pouze určité části zdrojů a nikoliv všech veřejných prostředků. Má připomínka tehdy zněla (viz materiály Akademického senátu UP):
 - **Připomínkový text/kapitola/článek/odstavec apod.:**
Poznámka pod čarou "Když je osobní ohodnocení hrazeno ze zdrojů dle § 18 odst. 2 písm. a), b) zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)"
 - **Připomínka a její zdůvodnění:**
Limit by měl být stanoven pro osobní ohodnocení hrazené z jakýchkoliv veřejných zdrojů, ať už pocházejí od daňových poplatníků českých či evropských. Domnívám se, že excesy, kterých jsem musel být svědkem, jsou nedůstojné pro naši univerzitu. Přiznám se, že

jsem byl zaskočen, když jsem od pana rektora dostal stížnost na děkana PŘF s tím, že se děkan snažil držet osobní ohodnocení hrazené z veřejných prostředků v těchto mezích, ale některým prominentním pracovníkům to bylo málo. Nemám nic proti tomu, když je někdo nadstandardně zaplacen tím, že uspěje na férovém trhu a prodá své výsledky soukromníkům, ale dosavadní praxi považuji za výsměch do očí těm, kteří nás ze svých daní živí. Toto by rozumná univerzita dělat neměla.

- **Nové navržené znění/úprava**

"Když je osobní ohodnocení hrazeno z veřejných zdrojů."

Vypořádání pak znělo takto:

- "Předkladatel (rektor UP): eticky sporné, nebezpečný návrh pro celou UP, od začátku se limit týká zdroje 11 a 30, vedení UP toto odmítá."

O tomto návrhu se na zasedání akademického senátu vedla diskuse, jak plyne mj. ze zápisu z 30. 4. 2019 (<https://files.upol.cz/sites%2Fpub%2FpubDAO%2FZapis%20AS%20UP%202019-04-30.pdf>). Je tedy zřejmé, že rektor (který podepsal rozhodnutí, vůči němuž se odvolávám) velmi dobře ví o mé angažovanosti v otázce hospodárného nakládání s veřejnými prostředky a mzdami zaměstnanců. Podotýkám, že připomínku v tomto duchu jsem podával téměř pokaždé, kdy se novelizoval Vnitřní mzdový předpis - naposledy cca před týdnem.

- UPOL dále argumentuje, že „předmět žádosti žadatele (tj. mzdy dotčených osob) nejsou způsobilé přispět k veřejné diskusi v tomto směru, jelikož: - ve vztahu k žadatelem kritizované ideji zřízení vysokoškolského ústavu by takový vznik ústavu znamenal, že by pozice ředitelů CRH, RCPTM a ÚMTM zanikly, tj. vznik ústavu by potenciálně měl vésti k úspoře prostředků na mzdách“. Tím si ale UPOL sama protiřečí: pokud se vede diskuse o hospodárnosti nově zaváděných opatření, těžko se o nějaké úspoře může veřejnost něco dozvědět, pokud nebude znám výchozí stav. Navíc podle přijatého statutu vysokoškolského ústavu nemají pozice ředitelů zaniknout bez náhrady - stávající centra se mají transformovat do „vědecko-výzkumných útvarů“, přičemž v čele každého útvaru má být vedoucí a každý útvar se má v přiměřené míře řídit stávajícím statutem příslušného centra. Nad nimi pak má stát ředitel ústavu. Celkový počet vedoucích pozic se tak má zvýšit. Zda tímto způsobem dojde k úspoře veřejných prostředků či nikoliv je nadále otázkou, o které by se měla vést veřejná diskuse.
- UPOL dále argumentuje, že „ve vztahu k žadatelem traktovaným otázkám akademické etiky, způsobu měření a uchování primárních dat lze konstatovat, že otázka výše odměn ředitelů CRH, RCPTM či ÚMTM (jakožto manažerů) jen stěží může mít nějakou relevanci“. Pokud by se mne UPOL zeptala, mohl jsem jí otázku na relevanci odpovědět rovnou: výše ohodnocení by měla rozumným způsobem korespondovat se zodpovědností, kterou dotyčný má. Pokud se ale dozvídáme, že některý ředitel (1) téměř automaticky bývá připisován jako spoluautor či přímo jako „korespondující“ spoluautor na skoro všech publikacích daného pracoviště a (2) tentýž ředitel odmítá přijmout zodpovědnost, pokud se zjistí, že k dané publikaci chybí primární data, výsledky byly falšovány či nestandardně upravovány a nechává vše na ostatních spoluautorech, otázka vztahu mezi odpovědností a výší ohodnocení je zcela relevantní. Tyto otázky se bytostně dotýkají fungování vědy jak v ČR tak v zahraničí, bývají hojně diskutovány (nedávno viz např. seminář pořádaný dne 15.9.2020 Učenou společností ČR, kterou kvůli takovýmto „přešlapům“ musel opustit jeden z dotyčných ředitelů) a je chybou je z veřejné diskuse vytesňovat.
- Pokud by se UPOL dotázala, proč žádám uvedené informace právě nyní, odpověděl bych takto: den před podáním své žádosti jsem od kancléře UPOL obdržel požadovanou **Zprávu o zjištěních interního auditu**. Tento audit nechal začátkem roku vypsát rektor na podnět pracovníků, kteří obvinili děkana Přírodovědecké fakulty UPOL z účelového poškozování a

sabotáže projektů, z porušování zákonů ČR a norem UPOL, z bossingu a nerovného přístupu k zaměstnancům a studentům PŘF, ze snah o odchody vybraných zaměstnanců UPOL, z účelového šetření pochybení v publikacích na půdě PŘF UPOL a ze zasahování do smluvních vztahů s poskytovateli dotace nebo komerčními partnery. Na základě těchto obvinění nechal rektor svolat mimořádné zasedání Akademického senátu UPOL dne 22. ledna 2020 (viz zápis <https://files.upol.cz/sites%2Fpub%2FpubDAO%2FZapis%20AS%20UP%202020-01-22.pdf>) a požádal o projednání i fakultní senát; ten se věci zabýval 29. ledna (viz zápis <https://files.upol.cz/sites%2Fpub%2FpubDAO%2FZapis%20AS%20UP%202020-01-29.pdf>). Hlavní informace z těchto obvinění se tak dostala do veřejného prostoru. Součástí obvinění bylo tvrzení, že děkan porušuje zákony a normy UP a dopouští se bossingu, když jednomu z ředitelů center snížil osobní ohodnocení. V tomto duchu také rektor napsal vytýkácí dopis děkanovi, s jehož obsahem mě jakožto předsedu fakultního senátu rektor seznámil, a požádal mne o projednání této věci ve fakultním senátu. Rektor též svým výnosem zrušil fakultní úpravu mzdových pravidel. Všechny tyto věci zásadním způsobem zasáhly do fungování fakulty. Jakmile jsem se tedy dozvěděl, že byla dokončena auditní zpráva, požádal jsem o ni rektora (31. srpna 2020), abych s jejími výsledky mohl seznámit Akademický senát PŘF. Dne 7. září 2020 mi anonymizovanou verzi této zprávy zaslal kancléř UPOL. Ukázalo se, že **zpráva očisťuje děkana PŘF ze všech obvinění**. Kromě toho ale zpráva obsahuje řadu závažných tvrzení týkajících se UPOL: stávající Vnitřní mzdový předpis není zcela v souladu se zákoníkem práce, rektor neoprávněně zasahoval do personálních kompetencí děkana, a navíc v čerpání mzdových prostředků je řada nejasností. Konkrétně např. zpráva uvádí:

- „*Tvůrčí volno pana XXX, které projednávala SR RCPTM, může v souladu se ZVŠ čerpat pouze akademický pracovník, tvůrčí volno je však vykázáno u pracovního poměru generálního ředitele! Po tuto dobu má AP na UP nárok na tarifní mzdu a osobní ohodnocení.*
- *! Důsledky tohoto jednání mají dopad do osobních nákladů, takže bude nutné provést co nejdříve kontrolu vyčerpaných mzdových prostředků, zda nebyly v důsledku těchto nelogických kroků prohospodářeny.*
- *! Je potřeba zjistit, zda pan XXX jako generální ředitel pracoval nebo nepracoval.*
- *! Pokud nepracoval, promítla se jeho absence do odměňování?*
- *! Pokud pracoval, proč ho zastupoval pan XXX?*
- *! Pokud začal pracovat po vyčerpání tvůrčího volna, proč ho má dál zastupovat pan XXX?*
- *! Pan XXX avizoval, že se bude věnovat přípravě projektů, je to v popisu pracovních činností GŘ (úv. 0,2)?“*

Považuji tedy za zřejmé, že v problematice odměňování ředitelů center jsou nejasnosti, které se týkají hospodaření s veřejnými prostředky, a které by měly být předmětem veřejné diskuse - už jen proto, že veřejnou diskusi spustil rektor svoláním mimořádného senátu. Protože je tu řadu věcí nutno vyjasnit, v podstatě obratem po přečtení zprávy jsem poslal svou žádost o informace.

- Třebaže toto byla poslední kapka pro mé rozhodnutí o tyto informace požádat, ve veřejném prostoru se část těchto věcí diskutuje již déle a důvod pro podání žádosti tu byl již dříve. Příkladem může být rozhovor v MFD (olomoucká příloha) z 27.4.2019 s bývalým děkanem PŘF „**Chtěl jsem aristokracii, ale vznikla oligarchie**“, kde se dočteme: „...roční výdělků některých profesorů se pohybují až kolem šesti milionů korun“. Lidé si kladou otázky, zda je správné, aby tyto příjmy z veřejných prostředků překročily příjmy špičkových profesorů v Německu či příjmy prezidenta republiky - a také si kladou otázku, zda je to pravda či pouze spekulace. Otázky, zda jsou finance na výzkum rozdělovány správně - když např. řada začínajících vědců

čelí existenční a karierní nejistotě. Už proto považuji za potřebné, aby v této věci bylo jasno a oddělila se spekulace od skutečně podložených údajů. Z tohoto důvodu také považují za lichou argumentaci v rozhodnutí UPOL, že „účelem žádosti je vyvolání další vlny negativního ohlasu veřejnosti...“. Pokud se nějaký negativní ohlas zavlnil, bylo to již dříve na základě těchto neověřitelných údajů. V zájmu dotyčných by naopak mělo být pomoci tyto spekulace vyvrátit.

- Rozumím tomu, že UPOL musí vyvažovat zájem o veřejnou diskusi se zájmem na ochranu soukromí. K tomu mohu dodat, že jsem svou žádost formuloval tak, aby soukromí konkrétních jednotlivců mohlo být narušeno co nejméně. Protože jsem požádal o informace ohledně tří ředitelů, mohla UPOL postupovat tak, jak se v takovéto věci běžně postupuje: údaje anonymizovat a napsat např. „ředitel 1: xxx, ředitel 2: yyy, ředitel 3: zzz“. Těm, kteří jsou dostatečně seznámeni se situací, by toto mohlo stačit a pro ostatní okolí by zbyla jistá míra neurčitosti, která by poskytovala ochranu konkrétním jednotlivcům. Krom toho bych chtěl uvést, že ve svých veřejných příspěvcích jsem se vždy snažil o šetrnost co se týče specifikace jednotlivců. Když píšu o pochybeních s nakládáním daty ve vědeckých publikacích, většinou uvádím „korespondenční autor“ či „první autor“ aniž bych zmiňoval konkrétní jména: může to pak být jasné skupině odborníků, kteří si danou publikaci dokáží dohledat a nedává to příležitost „davům“, které by se chtěly vozit po jednotlivci. Navíc kdykoliv jsem zveřejnil něco, co obsahovalo údaje, které ostatní považovali za nevhodné ke zveřejnění (např. na stránkách Akademického senátu PřF), vždy jsem je na výzvu obratem nechal odstranit či anonymizovat. Musím tedy odmítnout argumentaci UPOL odvolávající se na judikát Ústavního soudu, že „veřejný zájem nemůže být redukován na „žízeň“ veřejnosti po informacích osobní povahy ze života jiných, a že je vždy potřeba zohlednit zpřístupnění (a zveřejnění) žádaných informací jako celek“. Po žádáních „informací osobní povahy ze života jiných“ skutečně nežízním.

V Olomouci 24. září 2020

Tomáš Opatrný
XXXXXXXXXXXX
779 00 Olomouc
opatrny@optics.upol.cz